

Oglas, pripisan isti. Takaj, i računaju se na temelju običnog cenzura ili po dogovoru.

Novi za predbrojbu, oglas ist. Inja se naputnicom ili polničarom pošt. Ispodnica u Pulu na administracija lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno naznačiti ina, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravnitvu u otvorenom plamu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Cekovnog računa br. 817/849. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a slogom svo poljvari“. Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i Izdavačelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Lagaja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Božić!

„Slava Bogu na visini a mir ljudem na zemlji“... ta uzvišena pjesma oriti će se na Božić u svih hramovih naših Bogu na čast i slavu a „dobrim ljudem na nizini“ na utjehu i na veselje.

Ta najnežnija i najljepša svetkovina sjeca nas godimice na dolazak Boga-čovjeka na zemlju, da narodom povratni mir i da ih spasi od vječne imine. U čas, kad je čovječanstvo čamilo u razvratu i griehu, poslao mu vječni stvorac svoga Sina, da ga odvрати od zla i da mu pribavi bolji, vječni život. Sin božji donio nam je na zemlju vjeru, ljubav i ufanje, da laglje snašamo sve gorčine i biede života, da ne klonemo duhom i da ne bezufamo zbog zločina naših. Došao je na svijet kano ubogo djetetašce siromašnih roditelja, da nam dade primjer poniznosti, krotkoće i skromnosti. Htio nam je tim pokazati, da se u bogatstvu i razkošju ne stiče slavu nebesku, već nasuprot u biedi i nevođji, u stradanju i priegaranju.

„Radujte se narodi, kad čujete glas, da se Isus porodi u blaženi čas“. Ove su uzvišene riječi pozdravili kršćanski narodi i raduju se, jer su osvjedočeni, da je Isusova nauka jedina spasiteljica griješnog čovječanstva. Cio kršćanski svijet pozdravlja narodjenje svoga Spasitelja najvećim veseljem i dok bude svieta i vjeka, slaviti će se taj dan svečano koli u siromašnoj kolibici, toli u bogataskoj palači.

„Mir ljudem u nizini“ zapjevaše božji glasonoše nad bellemskom štalicom, jer se je rodio. Onaj, kojega su odavna proroci obećali, i kojega su narodi teško očekivali. Mir i ljubav navjestili su svijetu; jer gdje vladava nemir, tamo ne ima blagoslova, a gdje ne ima ljubavi, ondje ćeš bavadava tražiti Onoga, koji je sama ljubav. S pozdravom mira i ljubavi stupio je Isus na svijet, da nas podučiti kako imademo jedan drugome prastati — hoćemo li u miru živjeti — i da se ljubimo, ako želimo biti dostojni svete Njegove milosti. Ljubav, koju nas vjera uči, izjednačuje nas sve. Ljubav kršćanska potiče bogataša na to, da bude milosrdan sa siromahom i da mu olakša težki život. Ona uči nasuprot siromaka, da ne zavidi sreću bogataša i da mu bude uđan i zahvalan za svako dobročinstvo. Kršćanska ljubav ne dopušta, da jači tlačii slabijega; ona ne pozna ni robo ni gospodara, već nas uči, da smo pred Bogom svi jednaki, svi braća i sinovi sv. crkve.

Naš će narod kano uvijek do sada odkad mu sveti slavenski apoštoli donješe luč istine, proslaviti i sada uzvišeni blagdan narodjenja Kristu-sova svom nježnošću prema bellem-skom Djetetu, čvrstom nadom, da će i na njegovom pragu zasijati sunce

sreće Onoga, nad čijom se kolievkom orila andjelska pjesma: „Slava Bogu na visini, a mir ljudem dobre volje na zemlji!“

Kako što nam je došao spas duševni dolazkom Sina božjega, doći će spas i našem narodu i na ovom svijetu bude li se uzdao u Boga velikoga, u njegovu pravednost i providnost. Mi vjerujemo čvrsto u onu budućnost čovječanstva, za kakovom teže najplemenitiji mislioci i borioći. Vjerujemo u podpunu pobjedu načela prave ljubavi i sloge, a po tomu i u budućnost hrvatskog naroda. Molimo usrdno Onoga, kojeg narodjenje slavimo, da nas spasi od razdora i nesloge, da nas uzdrži u miru i ljubavi, pak da uzmognemo u neda-lekoj budućnosti proslaviti uspomenu na Njegovo došašće ujedinjeni, slobodni i sretni.

Slaveći Kristovo narodjenje želimo našem narodu iz dna srca, da bi se čvrsto držao svetih i božanskih načela kršćanstva, da bi upro u svak-danjim svojim mukama i patnjama svoje oči u Onoga, koji dobro nagrađuje a zlo pedepsa — pa će se stalno izpuniti proročanstvo naših najvećih muzeva: jedinstvo i sloboda sviju nas, koji jednim glasom pjevamo:

„Slava Bogu na visinah i mir ljudem dobre volje na zemlji“.

U to ime mili narode: Častiti bio Ti Božić!

Na oprežu Hrvati!

Već prošloga ljeta došlo je izmed o-daslanika Hrvatske i Slavonije na saboru u Budimpešti i izmedju madjarskih vlastodržaca do ljute borbe. Ta borba traje orbu i u jeseni već više od dva mjeseca. Borbu vode hrvatski odaslanici proti ma-gjarskim vlastodržcem poglavito i za hrvatski uređovni jezik u banovini, za mate-rijni jezik, za najveću svetinju što ju bud-koj narod ima. Neprijateljstvo izmedju boređili se stranaka takovo je da neće ni da pregovaraju medju sobom. Ako će hrvatski odaslanici pregovarati, poručuje njim i nepitan Wekerle, onda moradu to činiti sa Rakoczajem.

Usried najljude borbe u Budimpešti saziva se sabor Hrvatske i Slavonije, i zanj čine se priprave.

Wekerle magjarski ministar-predje-dnik poziva dr. Josipa Franka, predsjednika čiste stranke prava, na pregovore. Dr. Josip Frank, privolom u Zagrebu se nalazetić sumišljenika, odaziva se Wekerlovu pozivu i ide sam u Budimpeštu. Novine javljaju da je dr. Frank s dr. Wekerlom dne 10. prosinca 1907. 5 sati konferirao. Ministar-predsjednik upitan dne 11. prosinca t. g. u proračunskom odboru zastup-ničke kuće kod naslova „Potrebe Hrvat-ske“, da objasni viest novina o njegovoj konferenci sa dr. Josipom Frankom, pred-sjednikom Starčevićanske stranke, izjavlja: Pošto mora vlada nesamo upliivati na politiku u Hrvatskoj nego i dati njoj pra-

vac, je posve naravno, da moram sa hr-vatskim zastupnici bez obzira na njihovo stranačko stanovište u doticaj doći, i to s dviju razloga: prvo da budem izvješćen o tamošnjem javnom mđenju, nazorih i željah, i drugo da objasnim zastupnikom naše namjere, nazore i naš postupak. Ova gledišta potaknula su me, to sam dra. Josipa Franka, predsjednika Starč-evićanske stranke, zamoho da dodje k meni, da dobijem njeko obavještii, i da ga u njekih točkah objasnim. Naš pogovor slu-žje je samo taj svrsi. O kakvom patku, ili o bud kakovom sporazumu nemože biti govora. Zastupnik govorio je s njegovoga načelnoga stanovništva, a ju sam govorio o našem. Naravski je da se je taj pogovor sbio sa znanjem bana. Stovanje koje no-sim banu i autonomiji hrvatske, nebi ni-kako dopustilo, da s bud kim sklapan sporazume glede hrvatske politike.

Što se tiče vjesti razširenih u novi-nah, moram još spomenuti, da sam, kad sam Njegovomu Veličanstvu dao izvjestaj o hrvatskih stvarih, istodobno opazio da želim konferirati sa zastupnikom dr. om Frankom. Cinjenica jest, da sam pogovor najjavio; nasuprot nije istina, da se je taj pogovor deslo po nalogu Njegova Veličan-stva. Njegovo Veličanstvo stoji previsoko a da bi htjelo izravno upliivati na vodstvo političkih događajja.

Ministar predsjednik je još pripoue-nuo, da je on, premda nemože ministar izvanjskih poslova podnipošto upliivati na hrvatske odnose, prigodom privatnih raz-govora govorio s njim takodjer o tih, hr-vatskih, odnošnjah, i tom prilikom spome-nuo, da želi dobiti informaciju od zastup-nika dra. Franka, i to s prije navedenih razloga.

Sabor u Zagrebu će je dne 12. pro-sinca 1907. otvorio, a istoga dana bio je raspusten. Zastupnici hrvatsko-srbske ko-alicije postavili su predlog da se Rako-czaja, imenovanoga bana pod obuzbu metne, jer je pripozno jedinstvo Hrvatske sa Mađjarljom, i magjarski službeni jezik na željeznicaoh u Hrvatskoj. Dr. Frank Jo-sip i drugovi postavili su predlog da se izpita zakonitost imenovanja Rakoczaja banoh.

Već toga dana u večer iznašo je u Beču, u „Wiener Allgemeine Zeitung“ članak sa dvostrukim naslovom: „Jednodnevni sabor Starčevićanci u Hrvatskoj“.

Tu se piše: Hrvatski sabor bio je danas raspusten. Ta viest nedolazi nikomu neočekivano, jer raspust sabora u Zagrebu postao je neod-ložnom nuđkom za rješeno hrvatskoga pi-tanja.

Raspust sabora je drugi korak već u toku se nalazeće evolucije. Znamenit su-sretaj medju ugarskom otađom kao ovlašto-nom zastupnikom ugarskih državnih interesa i borioca hrvatska i njegova državna ideala, čiste stranke prava, već se je kako se sve čini obio. Pojavio se je u petnaestoj konferenci, koju je imao prekjueć predsjed-nik Starčevićeve stranke ananjem kruno sa

Izisk hrvatskog čovjeka o godu.

Netiskani dopisi se ne vraćaju nepotpisani ne tiskaju i ne frankirani ne primaju. Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 4 K za seljake na godinu ili K 5—, odu. K 2:50 pa pol godin.

Izvan carovine više poštarina. Plića i stavlja se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zas-tali 30 h., koli u Puli, toll izvan isto.

Uredništvo i uprava nalazi se u Puli, kod L. i dr. prije J. Krmpotić i dr. (Via Glavin br. 1), kano nekada se nalazioju sva plama i predplata.

ugarskim ministrom-predsjednikom dr. Wekerle. Jasno je, da je samo privola kruno, koju je izhodio dr. Wekerle prije hego li je stupio na stvaranje nvooga kursa u Hrvatskoj, ponukala čistu stanku prava da je poslala svoga predsjednika u Budim-peštu. Moglo se je predvidjeti, da kod to-ga neće doći do nikakvog pakta, do ni-kakve obveze hiti sa strane kabineta We-kerle niti sa strane Starčevićanaca. Jer spomenuta narodna hrvatska stranka Star-čevićanska sa svojim programom od go-dine 1894. trebalo je samo sebi biti vjer-na, a da se neprotivi postenomu pokušaju prihvatljivoga rješenoja hrvatske krize kom-plicirane sa jugoslovenskim aspiracijami i sa poznatimi pogreskami ugarske stranke neodvisnosti i nježnoga vođe Košta.

Za razliku od najvećega diela Riečkih resolucionista u srbsko-hrvatskoj koalicii, kojih državopravni ideal teči izvan zemalja kruno Sv. Stjepana i Habsburškoga krala u obće, su Starčevićanci jedna od narodnih stranaka u Austro-Ugarskoj, koja je na-stala na historičkom, temelju povjesti svoga naroda, i koja se je, vjerna svojoj narod-no-tradicii, držala čvrsto državnopravnoga idealn prošlosti kao zvezde budućnosti, bez da je presriedla sadatke sadanjosti i najbliže budućnosti. To je tajnost, rad česa Poljaci u Austriji spndaju k najnezastupljenijim pristušam Habsburške državne ideje, rad česa su se na zemljištu tisuđogodišnjega državnoga prava u Českoj mogle razviti zdrave realno-političke stranke, rad česa konačno 48 maška stranaka u nnoj susjed-noj državi može tjerati usupor svojim idea-lom i skrajnim načelom posve realnu poli-tiku. Tako stoji i Starčevićanska stranka u prvom redu sa svojim postenim narod-nim osvjedočenjem na pravom temelju pragmatičke sankeje. Ma koliko se čini daleko oživovorenje njezinoga narodnoga državopravnoga ideala sjeđinjenja svih hrvatskih zemalja, Istra, Međumurja, Dal-macije, Bosna i Hercegovine sa materom-zemljom, to joj taj cilj nije revolucionaran i to se može doseći samo katastrofami, jer Starčevićanci teže za svojimi ciljevi samo u okviru habsburške monarhije, dakle pu-tem evolucije.

Na to stazi najma pako za čistu stran-ku prava, da nit za narodno hrvatstvo u obće veđega neprijatelja nego li je tako svani jugoslovanam, koji hoće da svoj veli-ko-srbski ideal leđei izvan okvira Habsburške sveukupno monarhije, oživotvori na ruševin-hrvatske države. Tim je nastala čistoj strani prava od njezinog utemeljenoja na-rodna zadaca, nesamo da se energično su-protstavi ugarskim ekspansionim ekskurzijam u hrvatsko narodno područje, nego i da nesaboravi svoje narodne dušnosti, koja obstoja u odbitju narodno-sklodljivij uprava sa velikosrbske strane. Ova dušnost čini raznimljivim predvidno držanje Starčevića-naca u Hrvatskoj sa najbližu dobu. Ras-rušenje srbsko hrvatske koalicii, koja je već jedva u pitanju, jest conditio sine qua non za ojačanje velikohrvatske ideje, i za uvr-šćenje i uspješan razvoj hrvatstva u Hrvatskoj, Dalmaciji, Bošni i Hercegovini. Čista stranka prava ostati će i na dalje vjerna svojemu antinacionalističkomu neodvisnjako-

mu idealu. Ona može s toga biti uzeta u obzir samo kao lojalna opozicija, ali kao strogo kontrolirajući organ, s kojim se mora u svih pitanjima kći u Budimpešti toli u Zagrebačkom bankom krivi računati. Dobra je hrvatska realna politika, koja je dovela k tomu smjeru. To dokazuje dižući se luk crte raštenja stranke mučenika Starčevića. Velike narodne zadaće, kojim se ima posvetiti, nalazimo isto tako u Hrvatskoj kako i u Bosni i Hercegovini. U tih pokrajina, koje se je u najnovije doba iz Sarajeva proglasilo kao „srbske pokrajine“ mora se hrvatsko organizirati i uzgojiti za jaku konstantu cijlu njegovih hrvatskih prava. Ko bi bio za to bolje pozvan nego li čista stranka prava? Svjest-na unionistička većina u hrvatskom saboru, o koje lojalnom mišljenju ne može se ni malo dvojiti, je sada temeljni svjet za sreću Hrvatske. Ona će imati da zamjeni sumnjavu srbsko-hrvatsku koaliciju, koja se je zasjela na vladine klupe. Propalo gostovanje Supila, Budisavljevića, Pribičevića i drugova je prošlo. Oni već neće moći ucepiti svojih velikosrbskih i nepatriotičkih tirada u lojalna hrvatski i srbski narod Hrvatske kao vladajuća stranka da se si daču potvrdjivati od podbana baruna Nikolića svoju vjernost kralju. Ta koalicija posvećena je propasti. Ona je u smrtnoj poseleži, na koju su u Austro-Ugarskoj do sada došli svi, koji su svoj državni ideal tražili izvan država kuće Habsburško-Lotrinške. Tako su Svenjemci najprije ostali bez vođe, pak spali na sačicu, koja se je kod izbora u parlament mogla spasiti jedino pomoću i smilovanjem neprijateljskih stranaka. Tako se je dogodilo također vodjama talijanske irredente u Trontinu i Trstu. Tako će se sada dogoditi u Zagrebu onim političkim Slavenom, koji smatraju kao kristalizaciju točku sa novo jugoslavensko carstvo jednu balkansku državu, koja se guši u moralnom bankrotu. Za te bezdomovinske i narodno tuđe stavove nejma mjesta u Hrvatskoj, koja, ako hoće da ojača, mora tjerati realnu politiku i ništa drugo nego realnu politiku na temelju pragmatičke sankcije.

Treba li tomu svemu tumača?!

Kroz 40 godina napuštali su hrvatski delegati u Budimpešti prava hrvatskoga naroda; a u tu svrhu bili su takovimi izabirani, privolom i odobravanjem najviših čimbenika, i silom i milom. Sv. govori, svi prosvjedi, sve interpelacije, svi i učeni i mudri govori naših najboljih muževa naročito Starčevića i njegovih iskrenih pristaša protiv gaženju pravu Hrvatske, nisu ništa koristili. Nije se našlo čimbenika koji bi se zauzeo za proganjane Hrvate.

Našli su se hrvatski delegati u Budimpešti, oni hrvatsko-srbske koalicije koji nisu htjeli odobriti nove jedne povrede hrvatskih prava, prava jezika, najsvetijega prava svakoga naroda, koji su se postavili u borbu protiv magjarskoj vladi radi te povrede. Vlada u Hrvatskoj, jer je jedne misli sa delegati Hrvatske, u obrani te jedne pravice hrvatskoga naroda, mora pasti. Hrvatske delegate nemože magjarska vlada odstraniti, kako je odstranila hrvatsku vladu. Al poduzima protiv njih svega i svasta i nanašajuć hrvatskomu narodu novih krivica, smišlja kako da jih uništi.

Daje jih klevetati, kleveče jih tajno na svih mogućih mjestih, sumnjati jih ko zna i javno.

Wekerle, u sto neprilikah radi hrvatskih delegata braneci prava Hrvatske, utiče se osobitomu sredstvu. Kaže Njegovomu Veliklanstvu kralju i kaže ministru izvanjskih poslova, da će pozvati k sebi na konferenciju dr. Josipa Franka, predsjednika čiste stranke prava. I poziva ga, i konferira s njim 6 sati, i to u oči otvorenja i predviđenoga raspusta sabora.

Ništa bolje — reć će se —, uvidilo se je da valja Hrvatima udovoljiti, da treba da se oživotvori njihova državna prava,

pa to će putem čiste stranke prava, kojoj je na čelu dr. Josip Frank.

Nego pričini se to odmah sumnjivim, ako se pomisli, kako je stranka prava za Kvaternika i dra. Anta Starčevića proganjana bila, kako se je poliskivalo, oledjivalo, na muka stavljalo, i pojedine i kotare, i ciele predjele domovine, koji su pristajali uz stranku prava. Čini se sumnjivim kad se zna da postoji atranka prava, različna od čiste, zastupana najjače u hrvatsko-srbskoj koaliciji, koja nije nikad napustila programa od godine 1894. nego koja se je koalirala s drugim stranakama za obraniti bar njeka hrvatska prava.

Jako sumnjivo postaje sve skupa, kad se samo i pomisli, da bi Wekerle i njegova vlada išla na oživotvorenje hrvatskoga državnoga prava, onaj Wekerle, koji hoće da uništi i zadnje tragove hrvatske autonomije, koji hoće da dirućak i u sveto pravo jezika hrvatskoga naroda.

Posve jasno biva sve onim člankom u „Wiener Allgemeine Zeitung“. Taj list je poluslužben. Članak bio je slagan i složen uru dvie poslie raspustu hrvatskoga sabora, ako ne i prije. Iz njega je viditi, koju ulogu namijenjuje Wekerle i drugi čimbenici čistoj stranci prava.

Hrvatsko-srbska koalicija je tobože veldajnička, da teži izvan granica monarhije. Valja ju uništiti pomoću čiste stranke prava. Ali ne možda za to, kako bi se to u uslavnih državah očekivati imalo, da ju zamjeni u vladi. Ne, nel Nego za to, da se uzpostavi unionistička većina u hrvatskom saboru, iz koje bi dakako drugačiji delegati za Budimpeštu bili izabrani, onakovi po prilici kakvi su bili birani do delegata iz hrvatsko-srbske koalicije, ljudi koji bi se dali ne samo uplivati od magjarskoga ministra-predsjednika, nego koji bi se držali i pravca, kojega bi njim dao on u politici za Hrvatsku. Starčevićeva stranka prava bila bi uzeta u obzir — to se izrično veli — kao lojalna opozicija.

To bi bila njezina uloga kad bi pomogla uništiti koaliciju stranaka boreću se za hrvatske svetinje i pomagla starim poznatim unionistom na noge.

Stara igra.

Izigravanje jednih s drugimi.

Čim bi čista stranka prava brojnjia i mogućija postala, onda bi se nju makar kako, makar i klevetani, naručenimi i plaćenimi, nastojalo uništiti, kako se je to nesamo u stara vremena, odsjecanjem glava, nego i u novija vremena, n. pr. godina osamdesetih, zatvori i inače činilo. Na oprezu Hrvati, bilo koje stranke!

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 16./12. 1907.

Sjednica od ponedjeljka ostali će u pisana crnim slovima u povjeti austrijskog parlamenta. U njoj dogodile se takove i tolike sablazni, da nesluže na čast ni saboru ni onim osobam koje su je izazvale.

Na početku sjednice pročitan je prešni predlog rusinskih zastupnika, kojim su vrlo oštro prosvjedovali protiv poljskim profesorom i djakom, koji su u Lavovu izazvali na sveučilištu krvavu sukob sa rusinskim djacima. Ovih je bilo nekoliko ranjeno, a ostali van bačeni.

U tom smislu podnesli su Rusini i interpelaciju na carsku vladu, nu pošto ni predsjednik već na početku dao tu interpelaciju priobčiti, jer je predviđao nemire, prosvjedovali su najprije rusinski zastupnici oštrim riječima, pak vikom i živdanjem a konačno i razbijanjem. U saboru vladala je užasna buka i vika skoro ¼ sata. Svi zastupnici bijahu na okupu, sve se je turalo, svi stiskalo, sve vikalo i prigovaralo. U toj nečuvenoj buci razbije rusinski zastupnik dr. Barčinski pokrov jednog pulta te baci svom silom jedan komad drva prema ministarskim stolicama, pred kojimi su stajali na okrugom mnogi zastupnici. Među ovimi bijahu zajedno

zastupnici dr. Benković uz njega zast. Mandić i sa strane dr. Korosec. Zast. Mandić vidio u zraku komad pulta napereu upravu na njega, prigru se naglo i komad udari u čelo uz njega slojeća zast. Benkovića tako silno, da se je ovaj odmah na zemlju srušio. Prijatelji mu priskoćih na pomoć, digoh ga i odvedoh u sobu za bolesnike, gdje ga drugovi liečnici pregledaše, ranu oprashe i povezaše.

Taj nenadani čin razbjesnenog zastupnika Barčinskog izazvao je užasnu buru negodovanja i ogorčenja. Mnogstvo zastupnika turalo se prema rusinskim zastupnicima, koji su sami iznenadjeni ostali. Lošo bi bio prošao napadač, da ga nisu nekoji drugovi iz sabornice izveli. Za to zaglusne gungule zapustio predsjednik svoje mjesto i buka je neprestano trajala. Nakon skoro jednosatnog bućnog odmora vratilo se predsjednik, otvorio opet sjednicu, požalio dogodjuj i odsudio oštro napadača.

Na koncu sjednice molio je za oproštenje predsjednik rusinskog kluba Romančuk sav sabor radi nemilog događaja.

***

U Beču 17./12. 1907.

Razprava o nagodaenih osnova primiče svomu koncu. Govornici se žure jer svi žele, da se još preostale predn. ete dnevnoga reda svrši na vrijeme t. j. tamo do petka ili subote. Govornike sluša malo zastupnika, jer su već svi više manje sliki tako duge razprave.

U jutro zepočela je razprava o takozvanoj kvoti t. j. o prinosu, kojeg obje pole monarhije doprinosaju u skupne ili zajedničke poslove. O predmetu govorili su 4 zastupnici, ali razprava bijaše kraća nego li dosadašnja. Ta odsjek nagodbenih osnova prihvaćen je kako ga je predložila vlada, odnosno nagodbeni odbor.

Zatim je započela razprava o željeznicalah, t. j. o bielokranjskoj i hrvatskoj, dotično dalmatinskoj.

Razprava je otvorio izvjestitelj zastupnik Hribar viestačkim govorom preporučiv toplo odneseću se na to osnovu, na temelju, koje će se graditi one željeznice, koje da će biti od znatne koristi, gospodarske i političke za Slovence i Hrvate.

O predmetu govorilo je više zastupnika, među njima zast. Dulibić, Sušteršić i Jaklić, koji su svi zagovarali osnovom, odnosno izgradnju te željeznice.

Na koncu preporučio je izvjestitelj Hribar još jednom ovu osnovu.

Osnova je prihvaćena skoro jednoglasno i uz živahno odobravanje kuće.

Prihvaćena je nagodba i u trećem čitanju.

U toj sjednici doživio je ministar-predsjednik barun Beck mali poraz. On je naime odsudio, što je kuća prihvatila u sjednici od subote predlog českoj zastupnika Šilingera, da se pozove austrijsku vladu neka upliva na ugarsku vladu, da se tamo provede takozvani narodnostni zakon.

Česki radikalni zast. Choc predložio je i kuća prihvatila predlog, da se o odgovoru ministra predsjednika povede razprava. Tim predlogom izjavila je većina, da neodobrava odgovor g. ministra a to znači za njega neka vrst poraza.

***

U sjednici od 19. t. mj. podnešeno je od strane naših zastupnika opet više upita na vladu, među timi i upit zastup. Mandića i drug. u pitanju dokinuća naučičkih skola u Primorju i Dalmaciji.

Razprava o privremenom proračunu.

Zast. Chiari zagovarao je tu prešnost jer vlada mora imati dozvolu od kuće, da može trošiti državni novac.

Slovenski zast. Hribar izliče sve važnije potrebe slovenskoga naroda; glasovati će za prešnost.

Govorio je jošte kršćanski socijalac Kreilmeyer za prešnost te bijahu izabrani generalni govornici dr. Redlich i zast. Loser.

Prvi potuzi se na neprijateljsko postupanje Madjara protiv Hrvatom, Slovakom, Niemcem itd. te zahtjeva, da naša vlada posreduje u Ugarskoj. Zast. Loser govori o stanju naroda u Vorarlbergu, o željeznicalah itd. Iz toga primljena je prešnost.

O ramom predmetu govorio je zatim zast. dr. Paltay, koji bi hoće da se previše nestedi s državnim novcem pošto vlada svu la siromastvo i u buduću da treba pomoći i seljaku i činovniku i radniku.

Sveniemac Jäger tuž se na zapostavljanje Niemca (P) u Austriji, napose u Českoj, što je izazvalo više puta glasan svjehi.

***

U sjednici od dne 19. nastavljena je razprava o proračunu.

Na početku podnešeno je više upita naših zastupnika, među njimi i zast. Spilčića sa drugovi, koji ćemo naknadno priobčiti.

Zast. Barčinski zamolio je kuću, da mu oprosti, što je bio izazvao poznati izgred i nehotie ranio jednog druga.

Kod proračuna govorio je njemački agrarac zast. Brunner, koji zatražio među ostalim snizenje vojničke službe od 3 na 2 godine.

Koruški Slovenac zast. Grafenauer iznio je sve jade i nevolje, koje moraju snasati koruški Slovenci zbog krivica, što im ih čine susjedi Niemci.

Za njim dobio je rieč ministar predsjednik barun Beck, koji je ponovno opravdao postupanje vlado i razložio njezin program za budućnost. Na koncu pozove parlament, da pomogne vladi riešiti važna ali teška pitanja, mjerajuća na korist čela država.

Poslie njega govorio je rusinski zast. Cigliński o težkom položaju Rusina u Galiciji, protiv kojih bijahu do sada nepravedni i susjedi Poljaci i iste vlade.

Mladoteh dr. Herold, reče česki pak njemački, da se moraju sve stranke boriti za to da dobiju čim više upliva kod javne uprave. Njegova će stranka glasovati za proračun jer želi, da bude imala slobodne ruke za riešavanje drugih važnih pitanja.

Sjednica je svršila u 4 ½ sata a druga je započela u 6 sati jer se je imalo izabrati članove u delegacije. Izabrani bijahu za Primorje, Gorica: za delegata zast. Faldutti, zamjenika zast. Bugatto, Trst: za delegata zast. Pittoni, zamjenik zast. Seabbar. Za Istru za delegata dr. Laginja, zamjenik zast. Mandić.

Tako će Primorje u delegaciji zastupati jedan kršćanski socijalac, jedan socijalist i jedan Hrvat.

***

Novoizabrani delegati sastali su se prvi put u petak dne 20/12. Predsjednikom bio je izabran njemački kršćanski socijal dr. Fuchs a podpredsjednikom Poljak dr. Madejski. Delegaciju primio je u subotu car i kralj u svom dvoru te je na pozdrav predsjednika odgovorio prijestolnim govorom. Kasnije primljena je i ugarska delegacija.

***

U sjednici car. vieća od petka podnešli su naši zastupnici: Blankini, Frodan, Vuković, Tresić i Mandić više upita na vladu. Ovaj posljednji radi nečovječjeg postupanja parobrodarskog društva „Austro-Americana“ u Trstu sa izseljonicima.

U pitanju proračuna govorio je prvi česki napredni zast. dr. Drtina protiv proračuna, jer njegova stranka neima povjerenja u sadašnju vladu.

Član česke katoličke stranke dr. Mišlavec traži pravdnost i ravnopravnost za sve narode Austrije.

Vodja socijalista Židov Adler pohvali se koliku važnost ima njegovu stranku, s kojom da će vlada morati da računa.

Govorio je jošte njemački nacionalac Mülwerth, pak ministar pravosuđa Klein, a za ovim predsjednik „Svezo južnih Slavena“ zast. Ivčević, koji izjavi da će njegov klub glasovati za proračun, jer je to

ljako po-
lovaškom.
slava vlada
r govori
o željez-
pretnost.
je zatim
se pre-
to vlada
reba po-
ku.
av-
apose u
glasen
ljena je
e upita
t. Spin-
no pri-
adu, da
poznati
jemački
među
d 3 na
uer iz-
moraju
ca, što
pred-
vno o-
njezin
pozove
ti važ-
korist
ki zast.
u Ga-
nepra-
ki pak
boriti
i javne
vati za
obodne
bitanja.
druga
lo iz-
bijahu
st. Fai-
st: za
Scar-
ja, za-
zastu-
a soci-
su se
inikom
sociojal
jak dr.
subotu
a poz-
stolnim
ugaraka
a pod-
Prodan,
bita na
jeg po-
Austro-
na.
je prvi
tali pro-
povje-
dr. Mi-
nost za
pohvali
stranka,
rabuna.
cionalac
a Klein,
nih Sla-
će nije

državi na potrebu i jer bi se vlada inače
poučila § 14.

Predloženi proračun nedeje južnim
Slavenima ono, što oni traže i trebaju.
Govori o srednjem školstvu u slovenskim
zemljama, o gospodarskoj akciji u Dalma-
ciji, o bielokranjskoj i dalmatinskoj željez-
nici; tuži se na nepravdno sudbene od-
nosaje u Kranjskoj, Slajerskoj, Koruškoj
i t. d. običaje u podporu Časima jer smo mi
za pravde zahtjeve svih Slavena.

Prelezi na tražbine istarskih Hrvata
i Slovenaca o jezikovnom pitanju u Dal-
maciji. Hrvati ne traže milosti od vlade;
Dalmacija traži povratak starog duga. Dal-
macija pita željeznički spoj Dugopolje—
Bugojno i Bugojno—Aržano. Ona je za-
ostala krivnjom vlade, kulturno i gospo-
darski. Konačno preporuča vladi, da rješ
pitanje študija i ispita na hrvatskom sve-
učilištu za Hrvate i Slovence Dalmacije i
Primorja.

Zast. Ispješul Rumunj izjavio je, da
će njegova stranka glasovati za provizorij.
Graf Sternberg predlaže konac debate, ali
se odbija. Predsjednik moli, da govornici
sto kraće govore; na što česki radikalac
Kalina govori 2 sata! Talijanac Bugatto
(klerikalac) govori o narodnim zahtjevima
Talijana to traži za Trst talijansko sve-
učilište. Govorilo je zatim više govornika
u osobnim polemikama te se je sjednica
otegla do 11 sati.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Pula.

Nj. Vel. Car Franjo Josip najljepše se
zahvalio našim narodnim društvima Či-
taonici, Sokolu, Gospodarstvu svezi,
Posujilnici i Vinarskoj zadrugi za čestitke
poslane Mu prigodom imendana.

Božićnica družbine škole.

U nedjelju na 2 sata po podne već su
bile predane čete naše mladeži u dvo-
rani »Narodnoga Doma«. Do 500 mališa
čekalo je nestrpljivo čas svoje radosti i
veselja, a preko pet stotina roditelja gle-
dalo sa galerija na tu svoju dragu i milu
čeljad. Zastor se otvara, na pozornici je
razvršteno do sto mališa koji na mig svog
učitelja-vođe zapjevaše »Liepe naše«.
Znamo da je sva i ponajveća muka uvijek
u rukama našeg rav. učitelja G. Jelusića,
pa nas je tim više začudilo ono liepo,
skladno i dobro uvježbano pjevanje tolike
djece. I mala predstavnica liepo je tekla,
jedino šteta što se u onom mravinjaku na-
roda nisu rieti predstavljala dobro razu-
mjele. Svakako moramo priznati, da je
igrica veoma dobro uvježbana bila. Na-
kon što su djeca odpjevala još neke bo-
žićne pjesmice, počelo se razdiobom da-
rova. E da vam je bilo vijetati taj život,
to komešanje i to veselje, što je napu-
njivalo srdašca te djece! Iza razdiobe
izpraznjivala se dvorana sve malo po malo
a ulicom izpred »Doma« spusti se more
naroda kućam svojim, da sretno i veselo
pričekta narodnjenje svog Odkupitelja i tje-
šitelja.

Bio vam svima čestiti i sretan Božić
a mir i veselje među vama da vlada.

Hrvatsko Primorsko kazalište.

U subotu nam se vratila vrlo Mar-
kovičeva družina da nas opeta začara
divnim svojim predstavama, da nam opeta
izmamiti smijeha i suzu iz našega oka, da
nam pokaže hrvatsku umjetnost.
U subotu se predstavljalo narodnu igru
»Šokicu«, naroda je bilo priličan broj,
galerije pune nu u plateji je moralo biti
više svietla, nekoi od »bolje« ruke barem
nebi smjeli nikada manjkati.

U nedjelju u večer predstavljalo se za
prvi put u Puli »Zimsko sunce«. A tko
da ostane kod kuće kad se predstavljalo
to remek-djelo našeg književnika Viktora
Cara Emina? Dvorana i galerije bile su
dubkom pune naroda, koji je došao da

gleda na pozornici svoje jađe, svoje ne-
volje, svoju borbu. Istarski patnik koji u
predstavi gleda »aamoga sebe«, najbolje
shvaća cijelu stvar jer treba biti *Istarski
Hrvat*, treba se očajno boriti, treba stradi-
ti, doći u razne neugodne konflikte, vo-
diti ne samo izvanjsku borbu sa dušma-
nima već i onu težu unutraju, za moći
pedpunoa suvatiti Car-ovo velike djelo
»Zimsko sunce« i Potresni su ono prizori
majstorskom vještinom odigrani kad je
Jelena na raskršću te na glas domovine,
na pjevanje »Liepe naše domovine«, u-
red žestoke unutraje borbe poleti prama
»vojima« pustivši muža među izradi,
muža dobrog srca, ali, jer krivo upućen
u mladosti, odmetnik rođa svoga. Na po-
zornicu dolazi pop, taj važni faktor u na-
rodnom našem životu, pop iz one stare
garde koja se je znatno umanjila, pop
koji je bio više puta i otac i majka istar-
skoj sirotinji.

Poučan je prizor kadno pijani Berto
odlazi u Ameriku; istinite i teške su one
njegove riječi. »Imade mnogo i mnogo
izdajica koji se pokrivaju političkim
nemoralom«, a svijet taj ljudi svijet koje samo
nešto izvana vidi ali pravi razlog ne shvaća,
taj se svijet nemilice obara samo na onoga
koji je iskreniji bio, te se je buđnije od-
metnuo od svojega naroda, a možda,
možda ga na to prišliše i nevolje ljute,
neuvazjanje sa strane nekoih naših!

Preporučamo Markoviću, da ove slike
iz našega života predstavlja po avim mje-
mjestima našeg primorja a osobito u Istri
gdje se ljut bojak bije.

Predstava »Kinematograf« držana jučer
u večer pobudila je buru smieha. Galerije
dobro posjećene, nekoi od onih koji bi
morali doći, nije ih bilo, žalosno.

Voloski kotar:

»Bratovština hrvatskih ljudi u
Istri« u Kastvu. Prinosi mjeseca oktobra
o. g.:

1. Jakov Jakac, profesor u Kastvu,
platio I. brok utemeljiteljne svote K 25.
2. Članarinu od 2 K pratiše: Sprach-
mann Ivan, c. kr. učitelj u Kastvu, Ellner
Ante, župnik u Brestu, Rubeša Fran, nad-
učitelj u Zametu i Ryslavý Fran, dekan
u Kastvu K 8.—
3. Članarinu od 1 K pratiše: Bradetić
Anton, posjednik u Klenovšćaku i Korelić
Fran, Bergić Josip, Dašena Martin, Tri-
najšić Ante, učiteljski kandidati u Kastvu
K 5.—

Prinosi mjeseca novembra o. g.:

1. Uprava »Riječkog Novog Lista«
K 788.
2. Zapis pok. Petra pl. Grahovca iz
Zagreba K 177-94.
3. U kući Frana Šepića, župana u
Rukavcu, slaveći imendan njegove kćerke
Jelisave i njezino imenovanje pravom učitel-
jeljom, sakupio blagajnik Bratovštine
K 15.—

Prinosi mjeseca decembra (uključivo
do 17.):

1. Šepić Ante, gimnazijalac na Susa-
ku, za članarinu K 2.—
2. Šepić Vinko, učiteljski kandidat u
Kopru, za članarinu K 1.—
3. Ivan Zigaoto, kapelan u Sv. Krizu,
u počast prve godišnjice smrti pok. mon-
signora V. Zamića, poklonio K 6.—
4. Kuzma Jedrelić, kapelan i vjero-
učitelj u Kastvu i Juretić Petar, opć. taj-
nik u Kastvu, po 2 K za članarinu K 4.—
5. Nikola Mraković, Punat, za član-
arinu K 1.—

U ime oprosta od čestitanja k novoj
godini supruzi Ernesta i Kuzmir Jelusić
iz Kastva poklonili Bratovštini K 5.—

Lijepo blagodari i preporuča se i na-
dalje blagajnik Bratovštine!

Porečki kotar:

Iz Zronja. Ovdje u Zrenju u istinu
naslao su upravo nesnosljive odnosaje.
Talijanska stranka tako hoće da terorizira

naš narod, da se je bojati nergodnih po-
sliedica. Da ne lažem, ovo istinitih doga-
đaja:

1. Dne 4. Julija 1907. ovdješnji pravci
palili su kriesove na čast sv. C. i M. pred
zgradom Družbine škole. Iza dovršenog
čina nekolicina Zrenjaca napala ih ka-
menjem, a čuo se i hitac iz samokresa.
Radi ovog napadaja podignuta je bila pri-
tužba, te jošte dandanaš traje sudbena
iztraga. Nam se čini, da se to prevedé na
dugo vuče.

2. Dne 15. augusta 1907. na večer
došla Zrenjaka glazba demonstrativno svir-
ali pred župni stan. Upravo u to doba
prolazila govoda našeg dičnog prvaca Ant.
Grđine preko zranjskog trga. Prije toga g.
Ante Grđina umolio glazbare, da sustave
sa sviranjem glasbe, dok prodju njegova
govoda. Na njegovu molbu uzslidile su
uvriede, a blago se prestrašilo, tako da
bi se lahko bila dogodila i kakva nesreća.
Nas V. G. župnik predviđajuć moguće i
kakvu goru posledicu umolio Antuna Gr-
đinu, da udje u župni stan. Na to je išao
Jakov Bassanese, župnikov sluga, da obav
i preskrbi župnikovog konja. Za njim po-
tekao Jakov Punis pok. Petra s kamenom
u ruci, te da nije mu u pomoć pritekla
Antonija Bassanese, koja je Jakova Punis
pok. Petra ulovila za ruku, danas možda
bi crvi grizli tielo Jakova Bassanese. Kad
se Jakov Bassanese povratilo u župni stan
nastala je cijela gungula, te da nije V. G.
Sime Červar zaključao vrata župnog stana
te time spasio spomenute već osobe, to
sam predobri Bog znađe, što bi se one
večeri bilo dogodilo. Cijela masa Zrenjaca
dala se proti župnom stanu, provocirala
na sve moguće načine, te treba samo od-
važnosti V. G. župnika Šimuna Červar za-
hvaliti, da se nije nešto nečuvnog dogo-
dilo. Tu je bilo proklinjanja, izazivanja,
uvrieda proti hrvatskoj stranci, da bi se
i nebo potreslo od uvrieda izrečenih, ali
samo od talijanske stranke, jer g. župnik
Sime Červar nije dao svojim niti pisnuti.
Naši ljudi mogli su jedva u jedanaest sati
po noći stići kući, dok se je sve umirilo.
Dakako da su radi ovih događaja uslie-
dile tužbe i istrage.

Jakov Punis pok. Petra tužio je Ja-
kova Bassanese, da je išao sa samokresom
u ruci među zrenjske glazbare, i zahtjevao
od njih, da se odaleče sa Zrenjskog trga.
Na opomenu nazovi javnog stražara Ja-
kova Punis pok. Petra, da se Bassanese
odaleći, naperio je zadnji — polag obtuž-
be — samokres proti njemu. Da je ova
tužba neutemeljena t. j., da niti je bio
Jakov Bassanese među zrenjskim glazba-
rima, a jošte manje grozio samokresom,
svjedoci su Sime Červar župnik u Zrenju,
Vjekoslav Gortan, Ante Grđina, Ivana Lu-
davic te Antonija Bassanese. Buduć je
tužba podignuta u tom smislu, da se je
Bassanese suprotstavio javnoj straži, svje-
doci su Sime Červar, župnik u Zrenju te
Ivan Tončić Cekin pok. Josipa kao član-
ovni obćinske uprave, da Jakov Punis pok.
Petra nije javni stražar, već nasprotno
obćinski sluga (fante). Ne znači li to za-
vadljati sudbene oblasti? Radi ove obtužbe
uređena je bila razprava u Rovinju po
prilici pred mjesec i po dana. Judan Jakov
Bassanese do dva puta citirao je svjedoko
u svoju obranu, koji su mu bili svaki put
odbiti, ali na dan razprave ipak se uzelo
stvar u obzir te razprava produžena je na
28 decembra 1907. ali »pazite« opeta
nisu pozvani svjedoci u njegovu obranu.
Tko trpi? Zar je pravredno, da mora Jakov
Bassanese ići toliko puta u Motovun radi
istrage, te već po drugi put u Rovinj?
Nek sudi javnost.

Hoćete li zlobnijeg? I naš V. G. žup-
nik Sime Červar, koji je gledao umiriti
položaj, bio je tužen, da je išao spome-
nute već večeri 15. augusta 1907. među
zrenjske glazbare te im puškomo preletio.
Tužitelj je Bassanese Ivan od Josipa, po-
stolar u Zrenju, Svjedoci pako su, da naš
V. G. župnik ove večeri nije niti izošao
iz župnog stana. Neznam od koje strane

se obtužba prijavila presvietlom biskup-
skom Ordinarijatu, te naš župnik morao
ići »ad audiendum verbum« pred prečast.
dekana u Opstalj. Time ne mislimo uvrie-
diti crkvenu oblast, jer ona je time učinila
svoju dužnost skrbec se za svog svećenika.
Naravski je, da je uzslidila sudbena iz-
traga. Dne 21. septembra 1907. prijavio
se svojevrijedno na zapisnik v. g. župnik
Sime Červar kod c. kr. kotarskog suda u
Motovunu, da se zaprieči odputovanje u
Ameriku Mateju Prodan od Vinka, jer je
ovaj jedini svjedok, koji se izjavio, da je
vidio našeg župnika već »spomenute večeri
sa puškom u ruci. Iztražni sudac (neznam
mu ime), koji je sudbeni auskultant, običao
je, da će ga dati dovesti u Motovun. Ali
ipak Matej Prodan odputovao je 26. sept.
1907. iz Trsta u Ameriku. Pitam javnost
da li se moglo od 21. septembra 1907. do
25. sept. 1907. sustaviti ga, gdje od Zrenja
do Motovuna imade pjesice samo tri sata
ako i to nije previše rečeno. Uza sve ma-
kinacije Talijana c. kr. državno odvjetni-
štvo obustavilo je tužbu proti v. g. žup-
niku Šime Červar, jer je bilo dokazano
po mnogim svjedocima, da je tužba nete-
meljita. Zlata se ne lovi rdja, pa tako niti
poštenja našeg veleč. g. župnika.

Glede Antuna Grđine našeg poštivo-
nog narodnjaka jošte ne znamo kako će
stvar ispasti, ali sigurni smo, da će pra-
vica pobjedu slaviti, te on častno izlazi iz
ove kušnje, što mu od svega srca želimo,
jer znamo, da je sasna nedužan.

Za danas završujem ovaj članak, a
drugim dopisom dične »Naše Sloge«, javiti
ću vam, kako se opetovano napalo u Zronju
naše ljude sa kamenjem, te glede naše
pošte.

Franina i Jurina.

Jur. Kumpare Franee! ce ne vidite tamo
na pince kako Krocilo i Tone Košta
kantaju »Zivila Hrvatska«.

Fr. A vidim, vidim a visle kako tece kapo
do guardij i zgvajniva siabulu.

Jur. A snjeta ce je pomel ce on misli,
da je va finance, da tece za kontra-
bandieri ali ce on misli, da su judi
macki.

Fr. Ma vero imate prav, ma meni se čini,
da ako bude on zgvajnival siabulu,
da će mu se prepelit kako i va fi-
nanci a onda će morat pod nazud za
fakina va ostariju do Nikošina va
Pul.

Jur. A snjeta u ce ju bil fakin?

Fr. Tako ce mislite, da je bi implegat
do pulicije.

Razne primorske viesti.

Hartmannovi koledari. Primiti smo
skup koledara Hartmannove knjižare. Naj-
veći je »Zvonimir«, zatim razni manji
koledari i tjedni koledari zini, koji se oso-
bito preporuča. Cijena mu je K 1-40.

Narodni darovi. G. Gjuro Vranjac,
c. kr. finančni postajevodja u Johannama
šalje za Božićnicu družbe sv. Ćirila i Me-
toda kruna 6.—, sabrane na predlog Ant.
Kaldića iz Lipe. Valencij Jakov, Vranjac
Gjuro, Ćekala Anton, Prebičić Ivo, Stem-
berger Josip svi po i krunu. Zviti!

Braćo Hrvati i Hrvatice, sjelite se
»Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri«!
Bratovština je hrvatskih ljudi najstarije
dačko potporno društvo u Istri.

Ona ima da prama svojoj plemenitoj svrsi potpomogne siromašnu mladež iz Istre i kvaternarški otoci, koja polazila budu koju javnu školu.

Dugi već niz godišta vrši Bratovština lijepim uspjehom tu svoju svetu dužnost i sakupljajući među narodom milodare i dijeleći ih među siromašnu i marljivu školsku mladež.

Bratovština treba sada i još izdašnije pomoći od strane svoga naroda, pošto se od minule školske godine u Kastvu nalazi i učiteljska škola, koju polaze djeca ponejviše siromašnih roditelja i koju će Bratovština morati također da po mogućnosti podupire.

Da uzomgne Bratovština i nastajuće godine barem djelomice zadovoljiti svoju dužnost, potpisani se odbor ovim obraća — kao brat na brata, kao sestra na sestru — do svih Hrvata i Hrvatice širom domovine naše, kojim je stalo do one, Bogu hvale, još žive i zelene grane hrvatskoga naroda u Istri, koji se prema siromašan ustrajno i divski bori, da učuva svoj mili hrvatski jezik, svoju narodnost — znajući dobro da je smrt jezika ujedno smrt naroda — e da bi izvoljeli prigodom Novč. Godine sjetiv se siromašne školske mladeži u Istri pripisati Bratovštini budi kakov dar.

Hrvati i Hrvatice!

U neprestanoj i žestokoj borbi za svoj opstanak, znajte, Istra treba Vaše pomoći — kao ozebao sunca. Zato »Bratovština hrvatskih ljudi u Istri« stupajući poput sirotice pred Vašu rodoljubna vrata čestita Vam smjerno Novoj Godini i sklopiljenih Vas ruku molli: Darujte me, braćo mila, i ne kasnite, jer se kaže »bis dat, qui cito dat«, t. j. dva puta daje, tko brzo daje!

Ona će sa zahvalnošću primiti i najmanji dar, a narod će Vas, svoje dobrotvore, blagoslivljati, što ste se sjetili njegove i svoje sirotinje.

Potpisani se odbor čvrsto nada, da će Hrvati i Hrvatice voljno i brojno odazvati vapaju Bratovštine, te se liepo blagodareći već unaprijed na darovima položenim u to ime na žrtvenik domovine biljezi uz ponovne čestitke i u ime obdarovanih

sa veleštovanjem odani

Upravni odbor »Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri«

u Kastvu, dne 18. decembra 1907.

Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru hrvatskomu narodu.

Na pragu nam je Božić, na domaku Nova godina: svjetli trenutci, tople ljubavi i velikih nada. Neizrecivo je čustvo mišlja i srdačne zahvalnosti, kojim naša družba pozdravlja svoga velikoga dobročinitelja — svoj zlatni Hrvatski narod. Neizrecivo žarka je pako molitva one nebrojene nejaške istarske dječice, koja iz brojnih družinskih škola šalje svojim dobročiniteljima neudžne cjelove svoje sirovije harmonije. Najvruča je želja svih naša, da vrebalo nebo prigodom nastajnih blagdana prospe na sve družbine prijatelje i dobročinitelje oblje dobra i blaga, naša je želja također i ta, da se naša braća iz bliza i iz daleka prigodom ovih sretnih trenutaka i srcem i dušom sjetu, da ima tamo pokraj mora u zemljici miloj i čarnoj do 200.000 Hrvata, kojima je družba sv. Ćirila i Metoda za Istru jedina nada i jedina mati.

Čestit Božić osvanuo svemu Hrvatskomu narodu, a nastajna Nova godina neka pokuca na vrata naše Hrvatske braće s obiljem sreće i blagoslova!

Slika zastupničke kuće.

Primiti smo od »Verlängs-Anstalt G. Freytag & Berndt, Beč. VII/1, Schattentfeldgasse 62, liepu sliku zastupničke kuće sa naznačenim mjestima gdje sjedi pojedini zastupnik i vlada. Cijena je 50 para.

Liepi dar za novu godinu.

Liepiem češ darom darovati svojega sina

ali budi si koga učenika, ako ga predplatiti na omladinski list »Mladi Istran«.

U tu svrhu otci, i prijatelji mi dođite odmah u uredništvo »Omladina« te tamo položite samo K 170 i od nove godine do zadnji decembra vaš će štitenik primati »Mladoga Istrana« koji će ga putiti u sve što je liepo, što je dobro, u jednu riječ što je hrvatsko. Koliko će se pustoga novca potrošiti ovih dana za igralke, za slatkiše stvorne zdravlju, a štediti će se onaj K 170 kojom se neizmjereno koristi našoj Hrvatskoj Istri.

Općine i novčani zavodi za družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Ovih dana razaslalo je društvo Ravnateljstvo na sve hrvatske općine i novčane zavode poziv slijedećeg sadržaja:

Slavno općinsko Poglavarstvo!

Mnoga su zla i mnogi jadi već tamo od puste davnine trli, a i danas još te taru istarskog Hrvata, ali jedna je nepravda, koja mu najvećma tišti srce a dušu vrijeđa do najdublje njezine dubine. Otimlju mu narodni jezik, milu materinju riječ, koju su mu u amanet ostavila tolika patrićka pokoljenja. Dušmani našega imena hoće da mu izbrisu svako obilježje hrvatsko, da mu otupe svijest, da ga otkinju od zajednice, s kojom ga vijekovi vežu. Mnogi im idu na ruku i Vlada i društva u Italiji, zemaljski sabori Trsta i Istre omašne okupljuju svote za raznarodjivanje istarskih Hrvata.

Tako je i ove godine talijanska većina u istarskom saboru glasovala, »Legi Nazionale« 10.000 kruna potpore. Svakom će biti jasan naš žalosni položaj, napomenemo li, da je taj novac većim dijelom »hrvatski«.

Tim novcem nezastitni Talijanac gradi svoje talijanske škole u čisto hrvatskim našim selima, kamo već na žalost dopire tudjinski njegov jezik a snjime i tudjinski njegov duh. Narod se još drži i žilavo se otmilje nasilju, kao što je to dokazao i ove godine, gdje se s tolikim uspjehom ogledao s protivnikom na izbornom megdanu.

To što naš istarski čovjek nije do sada klonuo, imade se zahvaliti u prvom redu ovoj našoj družbi, u koju se on izdaje kao u rođenu svoju majku i od koje ištekuje spas i sreću svoju.

I doista, tomu spasu i toj sreći posvećeno je posvećeno djelovanje ove naše družbe. Do 45 što učitelja, što učiteljica razaslala je ona među svoj narod; velik je broj djece, što ih je otela tudjem; odnarodjenju. U tome je podupire cjelokupni naš narod, ali pošto su potrebe hrvatskoga naroda u Istri upravo goleme, to i družbini izdatci bivaju od godine do godine sve to veći, tako, da već ni narodna pripomoć ne dotiče svemu.

Ova je potonja okolnost potakla naše Ravnateljstvo, da se i ove godine obrati na slavna poglavarstva sveukupnih općina Hrvatske, Slavonije, Dalmacije i Istre, usrdnom molbom za podijeljenje što izdašnije potpore ovoj našoj družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Znamo mi, da nema gotovo Hrvatske općine, koja ne bi u svome podruju imala nepismenih ljudi, ali hvale prilika u kojima se nahode, njihov narodni opstanak nije ničim ugrožen, dokle su u našoj Istri nepismeni ljudi izloženi vještoj opasnosti da ih onako bezsvjesne tudjinska sila odnaredi. A time bi u nepovrat bila izgubljena jedna krasna hrvatska zemlja.

Gospodo zastupnici! Vaša Istarska braća gledaju na Vas, na Vašu, na Vašu pomoć. Čas je sudbonosan; neprijatelj je upravo sada odlučio, da uloži sve sile, kako bi nam ugrabio naš podmladak.

Odolimo li sada, Istra će ostati naša. Pomozite nam!

Zahvaljujuć Vam unaprijed na bratskoj pomoći, bilježimo se

vleštovanjem
Za Ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru
Viktor Car Emin, Vjekoslav Spindić, tojnik, predsjednik.

Utisnuto pod. 1894. **NARODNA TISKARA** Utisnuto pod. 1894.
LIGINJA i dr. Pula, via Giulia, 1.
Preporuča se općinstvu svoju
tiskaru, knjigovežnicu, papirnicu i tvornicu pečata.

- U papirnici mogu se dobiti sljedeći:
- Molitvenici:**
Ujeha starosti. Čvrsto uvezan. Tiskan velikim slovima, po K 1-60, 1-80 i 2-50.
Isus prijatelj djece. Čvrsto i liepo uvezan, po K -80, -70, -75, -80, -90 i 1-.
- Andjelo švar. Molitvenik za djecu,** po K -40, -50, -60, -70 i -90.
Sy. Anton Paduanski i njegovo švaranje. Elegantan uvezan po K 1-60 i 1-80.
Vrtić Gospodnji. Uvezan u kožu, po K 3-.
- Iljeb nebeski.** Uvezan u baršumastu crnu kožu sa zlatorezom po K 3-80.
Slava Bogu a mir ljudem. Uvezan u finu kožu po K 4-.
- Vijenne bogoljubnosti.** Uvezan u fine tvrde korice po K 2-40 i 4-.
- Pomollino se.** Uvezan u veoma finu kožu po K 7-60.
Pobožni učenik. Uvezan u mehku crnu kožu po K 1-80.
Pobožni mornar. Uvezan u tvrde korice po K -80.
Našom nakladom izšlo su sljedeće knjige:
Ob aljudnom i pristojsnom ponašanju po K -40.
Putovanje N. V. B. Marije Terezije na Male Antile i Kubu. Pjesma, K -40.
Bat u Rini. Pjesma, K -40.
Brat raznarar ili pregledna knjižica za proračunanje dnevnice, K -80.
Knjižica nedjelno nadnice (u hrvatskom, njemačkom ili talijanskom jeziku) K -80.
Komisionalna knjižica, K -80.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVJEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45-22.

jest elektro-magnetičkim nabielima sastavljeni stroj, koji kod uloga, recimo, astimo (težkog dizanja), nepavanja, zujanja u ubu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srca, zubobolje, mučvine slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokranju, pustoše, mučniti, nesvjestice, naglušnost, drhtanje ruku, izljevanje stopalima sa bešću hrišta, migra (migrakvosti), žuborakih grčeva, bezsvjesnosti, lachasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hopti, choudrie, ljekalnih grčeva, hāmorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. stuzi kao nenadkrjivo sredstvo, pošto elektro-magnetičkim strujom celim čovječjim telom djeluje, čime se rečeno bolest u najkraćem vremenu izlječe.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tela upotrebljavaju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i pomnom kroz telo prolazi, dočim naprotiv ovom struju elektro-magnetičkom križa ili zvijezda R. B. br. 86967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na telo djeluje, što svakako bržem izlječenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20

godina stare bolesti izlječene su sa mojim strojem posre: Od izlječenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izlječene zabavile kao i od odlivenih slojeva izdane svjetloske i prizmatičke iz svijeta svjetla pohranjene su u mojoj pismotvni, gdje stoji svakom u svako doba na vidu. **GDJE MIJEŠAN LJEK NJE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo protiv gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju ne bio liečene najdulje u roku od 46 dana, dobiva novac natrag.

Upozornjem osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltlinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj elektro-magnetički križ ili zvijezda R. B. br. 86967 obitila se hvati i uliva vasodna sredstva parastvoje izvrsne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca kao i jako slabe gospođe.
VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod osjetljivih 20-godišnjih kroučnih bolestih.

Dopisivanje i narudbe obavljaju se u hrvatskom jeziku. Ponudom ili ako se novac unapred pošalje, razaslije glavna prodavnaica za tu i licenzirano.

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadász-utca br. 34.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju sadržanih dijelova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te disto bez ikakvog odblika.

Vraća na štednju uložene iznose od 2000 K bez predhodnog otkaza, a iznose od 2000 K ako se nije kod uložnja suglasno ustanovilo veći ili manji rok sa otkaz, uz otkaz od 8 dana.

Zajmове (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—za sati prije podne i 3—6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdane osim jultija i augusta mjeseca od 9—za prije podne.

Društvena pisarna i blagajna nalaz se u viale Carrara vianitta kuda (Narodni Dom) prvi pod desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

J. Kopač

Štampovao u 3 arševnim katalanacima u Gorici godine 1891, 1894, 1896.
Čestit diploma i zlatna kotajna u Vidnu godine 1893.
Zlatna kotajna i zlatni križ u Rimu godine 1893.

Svijećarna na paru
J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona, b. 7.

Preporuča pred svećastvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svijeće iz prijesnog pečalnoga voška. Ellograz po K — Za prijesnost jamčim K 2.000. Tuzan Myrrhae, Styrax, šilja i stakla za vječno svjetlo po šestoj cijeni. Og. Trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za kćerke drve, vošteni svjetil i sad najliepšije vrste u veoma niskoj cijeni. **Žuti vosak kupujem u svakoj množini po najliepjoj cijennoj cijeni.**

Na zahtjev izdajem svjetiljke i svjetla.

pred n
vas jo
predov
vica, n
mi, b
protiv
doći d
i pljes

LZ
vieća
nih os
N
izjavio
sovati
zastup
bu ko
F
govor
proti
D
Kaiser
osnov
glosio
zast.
gospo
sovati
izložio
nova
hljeva
izjavio
godbi
medij
stupi
dio i
povik
čemo

mor
dani
min
za
27
njeg
nist
viši
cali
gra
oru
Diz
pol
Kri
viši
po
pre
se
ple
sai
dit

u
it
n
j
s
d
e
d
e
d

Ona ima da prema svojoj plemenitoj
svrhi potpomogne siromašnu mladež iz
Istre i kvaternih otoka, koja polazila
biti koju javnu školu.
Dugi već niz godina vrši Bratovština
lijepim uspjehom tu svoju svotu č
sakupljajući među narodom milo
dijeleći ih među siromašnu i n
školsku mladež.

Bratovština treba sada i još iz
pomoći od strane svoga naroda, p
od minule školske godine u Kast
lazi i učiteljska škola, koju polaze
ponajviše siromašnih roditelja i k
Bratovština morati također da i
pomoći podupire.

Da uzmogne Bratovština i na
godine barem djelomično zadovoljiti
dužnosti, potpisani se odbor ovim
— kao brat na brata, kao sestra
stru — do svih Hrvata i Hrvatice
domovine naše, kojim je stalo d
Bogu hvala, još žive i zelene gra
vatskoga naroda u Istri, koji se i
siromašni ustrajno i divski bori, i
čuva svoj mili hrvatski jezik, svoj
rodnost — znajući dobro da je si
zika ujedno smrt naroda — e da
voljeli prigodom Nove Godine sje
siromašne školske mladeži u Istri
slati Bratovštini budi kakov dar.

Hrvati i Hrvatice!
U neprestanoj i žestokoj borbi i
opstanak, znajte, Istra treba Vaše i
— kao oca sunca. Zato »Brat
hrvatskih ljudi u Istri« stupajući
sirotice pred Vašu rodoljubna vra
stila Vas smjerno Novej Godini i
ljenih Vas ruku molim: Darujte me,
mila, i ne kasnite, jer se kaže »b
qui cito dat«, t. j. dva puta daj
brzo daje!

Ona će sa zahvalnošću primiti
manji dar, a narod će Vas, svoje
tvore, blagoslivljati, što ste se sjet
gove i svoje sirotinje.

Potpisani se odbor čvrsto nada,
Hrvati i Hrvatice voljno i brojno
zvat i vapaju Bratovštine, te se lij
godareći već unaprijed na darovin
loženim u to ime na žrtvenik dor
bilježi uz ponovne čestitke i u ime
rovanih

sa veštovanjem odani
Uprami odbor »Bratovštine hrvatski
u Istri«
u Kastvu, dne 18. decembra 19

Družba sv. Ćirila i Metoda za
hrvatskomu narodu.

Na pragu nam je Božić, na d
Nova godina: svjetli trenutci, top
bavi i velikih nada. Neizrecivo je
milite i srdačne zahvalnosti, kojih
družba pozdravlja svoga velikoga
činitelja — svoj zlatni Hrvatski
Neizrecivo žarka je pako molitva c
brojane nejaske istarske dječice, k
brojnih družbinih škola tajne svoje
brojčiniteljima nežužne cjelove sv
novlje harmoniji. Najvruča je želja sv
da vebno nebo prigodom na
blagdana prospe na sve družbine
lje i dobročinitelje oblje dobra i
naša je želja također i ta, da su
braća iz bliza i iz daleka prigodom ovih
sretnih trenutaka i srcem i dušom sje
da ima tamo pokraj mora u zemljici mi
loj i čarnoj do 200.000 Hrvata, kojima
je družba sv. Ćirila i Metoda za Istru
jedina nada i jedinica mati.

Čestit Božić osvanuo svemu Hrvatsko
mu narodu, a nastajna Nova godina neka
pokuca na vrata naše Hrvatske braće
s obiljem sreće i blagoslova!

Slika zastupničke kuće.

Primiti smo od »Verlängs-Anstalt G.
Freitag & Berndt, Beč. VII/7, Schatten
feldgasse 62, liepu sliku zastupničke kuće
sa naznačenim mjestima gdje sjedi poje
dini zastupnik i vlada. Cijena je 50 para.
Ljepi dar za novu godinu.
Ljepim čes darom darovati tvojega sina

all budi si koga učenika, ako ga pred
platit na omladinaki list »Mladi Istran«.
U tu svrhu otci, i prijatelji mladeži do
dajte odmah u uredništvo »Omladinska« te
tamo položite samo K 170 i od nove go
dine do zadnji decembra vaš će šticenik

mjeseca i predati gradjevnoj oblasti — odnosno nacrtu na
uvid, a zatim bi im se tražena tnalna prodati mogla.
Babić Franu prodati će se dio zemljišta u Jusidima kad
kupi privatno što mu treba za gradnju kuće; Stanić
Ivanu iz Zvonoca, za uzelo mu tnalno za cestu po jednoj
štrvi, daje se u zamjenu na drugom mjestu istu mjeru
štrve; ako na to ne pristane, nek se ga odšteti sa
K 73-60; Host Anton da sam reklamira radi uknjižbe
parc. br. 50 u Hostima na svoje ime; pri prenosu štrca
u selu Brnini odštećuje se za uzelo zemljište Spincić A.
sa K 30.—; Vlah E. daje se u zamjenu obće zemljištu
sa 216 m²; Matulija Josipu produljuje se rok gradnje
kuće u Matulijama za dva mjeseca, ne započne i grad
njom u tom roku, gubi cijelu poloznu kuciju a inače
samo polovicu; dozvoljava se Mihelić J. da sklopi po
godbu glede kućnog tnalna u Zametu uz uvjet, da se
občina uknjiži pravom zaloga na prvom mjestu za dužnu
joj svotu; u Matulijama mjesto Kopicjevac ne prodaje se
Kinkela I. i Srdoč I., što su pitali; isto se tako ne pro
daje Skalamera P. dio tnalna u Srdočima dok se ona
parcelsa ne parcelira; Host Antonu ne prodaje se dio
tnalna u selu Hosti a Franciki Sušanaj da se povrat
K 352 uplaćeni za prodano joj to zemljište; Spincić
Josipu znizuje se cijena za prodano mu zemljište u Pe
reničinama na K 150 po m². Za odkup zemljišta, kojim
je prošla cesta Zvonoca-Zejane u par. občini Zvonoca,
odobrava se ukupna odkupna cijena sa K 99.89 na korist
sljedećih gospodara: Kinkelač M. kbr. 43, Kinkela F.
kbr. 27, Kinkela M. kbr. 60, Kinkela A. kbr. 32, Kinkela
A. kbr. 96, Kinkela A. kbr. 33, Kinkela A. kbr. 44,
Kinkela A. kbr. 104, Kinkela A. kbr. 38, Kinkela M.
kbr. 48 i Kinkela M. kbr. 48; Murčelja ud. T. za ust
pljeno zemljište radi širenja ceste u Zametu K 20.

Volinčić Mata iz Skalnice 11, odštećuje se za
ustupljene žliebove i cjevi na svojoj kući u korist obće
šterne sa K 32-68, a Josipa Konca u istom predmetu sa
K 10 99.

Na molbe za podjeljenje novčanih podpora i oslanog
odlučuje se:
Doznačuje se za sada jednomu K 1.—, dvojici po
K 2.—, jednomu K 4.—, četvorici po K 5.—, dvojici
po K 10.—, jednomu K 12.—, trojici po K 20.—;
»Hrvatskom Akademskom društvu za podupiranje ubo-

Utarnjeusa
god. 1894. **NARODNA TISKARA** Utarnjeusa
god. 1894. **LAGINJA i dr. Pula, via Giulia, 1!**

gih i bolesnih sveučil. djaka u Zagrebu* K 20—
Brozović M. djaku u Beču za januar i februar 1908 K 100—,
starešinstvu župne crkve u Kastvu za gradnju kapelice
u Jurčičevoj daljnih K 120—; Slavčić M. iz Puži dozna
čuje se iz šume Lužine besplatno 22 komada gradjevno
drva za popravak krova; obć. nadredaru doznačuje se
dnevno K 1— u ime odštete, kad ide subotom, nedje
ljom i ponedjeljkom u večer izvanredno u Matuliji, dok
bude tamo zaposleno stranaca kod gradnje električne
željeznice; odštećuje se nadučitelja u Brečćinama sa K 50—
za učineni mu kvar u vrtu prigodom dogradnje tamošnje
škole. U proslavu 25 godišnjeg novinarskog jubileja g. prof.
M. Mandića doznačuje se Družbi sv. Ćirila i Metoda
K 300— zaključkom, da kod proslave obćinu zastupaju
gg. obć. glavari i savjetnici F. Dukić i zastupnik F. Ju
lušić. Ovom je prilikom gosp. I. Rubša predložio, da
bi svaki od gg. zastupnika od svoje džepne odštete po
dario »Družbu« sa K 1.—, na taj je predlog sakupljeno
K 16.—. Obće poslozničku podjeljuje se predvajam od
K 30— povrativ u tri mjeseca; za učionu u Zametu
zaključuje se nabava biblijskih slika sa svotom K 41 10;
pridr. občini Klana doznačuje se doprinos od K 300—
za uspostavljanje brojara od Kastava na sv. Matej i
Klanu; za god. 1908 produljuje se mjesečna podpora
Sušanaj Antonu, Dol. Rukavac sa K 10—, Dubrovčić ud.
T. najamlnna sa K 8— i doznačuje se Grbac Z. iz
Zameta mjesečno K 6—

Ne uvažuje se molbe K. Stipančić, K. Puž, A. Star
čić i Ružić I. (radi uživanja obće svetiljaka), dočim se
onu Zubalji Lovra prepusta za buduću sjednicu.

Za popravke obće puteva doznačuje se: Od Staničić
do Kozul K 20—; od Spincića na Cari-Obadi-Bra
jani K 200—; od Sinogori na Perasov breg K 150—.
Gradnjom ceste Ploče-Pišćina u Rukavcu da se započne
sa obćanom podporom od K 1000— i doprinosom ob
ćinara od K 400—, koju radnju da se odade putem
družbe; K 50-16 više zasluženi pri popravku puta Za
luko-Korensko i K 25-30 pri popravku puta Rošići-Gr
žanići da se isplati jer zaslužba udijena.

Izjerpiv dnevni red, predsjednik zateži obće zastup
stvu srčan svršetak tekuće i dobar početak nove godine
i digne sjednicu u 6 1/2 sata na večer.

NAČINA BIBLIOTEKA
RIJEKA

IZ OVIH GODINA I SVJETLOSTI
u Berlinu godine 1891, 1894, 1900.
J. KOPAC
Čarobna svjetla i zlatna kraljica
u Vidnu godinu 1903.
Zlatna kraljica i zlatna kraljica
u Njemy godinu 1903.
Svjećarna na paru
J. Kopac, Gorica, ul. Sv. Antona n. 7.
Preporuča pred. svećenstvu, crkvenom. starešinstvu, p. n. slavnom ob
ćinstvu svjetla iz prijesnog pčinoga voska. Kilogram po K — Za prije
most jamnim sa K 4.000. Tuzija Myrrhae, Styrac, Bija i sinka sa
vječno svjetlo po četvrtini cijeni. Gg. Trgovcima preporučamo svjetla za pogrebe,
za božićno čtivo, voštani svjetla i med svjetla koja vrši sa voskom i nako cijena.
Zlati vosak kupujem u svakoj masločnici po najvišoj cjevnoj cijeni.
— Na zahtjev kraljice kraljice kraljice —